

Signature and Name of Invigilator

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--	--

(In figures as per admission card)

1. (Signature) _____
(Name) _____

2. (Signature) _____
(Name) _____

Roll No. _____
(In words)

Test Booklet No.

J-3509

**PAPER – III
MANIPURI**

[Maximum Marks : 200

Time : 2½ hours]

Number of Pages in this Booklet : 32

Number of Questions in this Booklet : 26

Instructions for the Candidates

1. Write your roll number in the space provided on the top of this page.
2. Answers to short answer/essay type questions are to be given in the space provided below each question or after the questions in the Test Booklet itself.

No Additional Sheets are to be used.

3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to you. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as below :

(i) To have access to the Test Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal and do not accept an open booklet.

(ii) Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to pages/questions missing or duplicate or not in serial order or any other discrepancy should be got replaced immediately by a correct booklet from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the question booklet will be replaced nor any extra time will be given.

4. Read instructions given inside carefully.
5. One page is attached for Rough Work at the end of the booklet before the Evaluation Sheet.
6. If you write your name or put any mark on any part of the Answer Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, you will render yourself liable to disqualification.
7. You have to return the Test booklet to the invigilators at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall.
8. Use only Blue/Black Ball point pen.
9. Use of any calculator or log table etc. is prohibited.

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश

1. पहले पृष्ठ के ऊपर नियत स्थान पर अपना रोल नम्बर लिखिए।
2. लघु प्रश्न तथा निबंध प्रकार के प्रश्नों के उत्तर, प्रत्येक प्रश्न के नीचे या प्रश्नों के बाद में दिये हुये रिक्त स्थान पर ही लिखिये।

इसके लिए कोई अतिरिक्त कागज का उपयोग नहीं करना है।

3. परीक्षा प्रारम्भ होने पर, प्रश्न-पुस्तिका आपको दे दी जायेगी। पहले पाँच मिनट आपको प्रश्न-पुस्तिका खोलने तथा उसकी निम्नलिखित जाँच के लिए दिये जायेंगे जिसकी जाँच आपको अवश्य करनी है :

(i) प्रश्न-पुस्तिका खोलने के लिए उसके कवर पेज पर लगी सील को फाड़ लें। खुली हुई या बिना स्टीकर-सील की पुस्तिका स्वीकार न करें।

(ii) कवर पृष्ठ पर छपे निर्देशानुसार प्रश्न-पुस्तिका के पृष्ठ तथा प्रश्नों की संख्या को अच्छी तरह चैक कर लें कि ये पूरे हैं। दोषपूर्ण पुस्तिका जिनमें पृष्ठ/प्रश्न कम हों या दुबारा आ गये हों या सीरियल में न हों अर्थात् किसी भी प्रकार की त्रुटिपूर्ण पुस्तिका स्वीकार न करें तथा उसी समय उसे लौटाकर उसके स्थान पर दूसरी सही प्रश्न-पुस्तिका ले लें। इसके लिए आपको पाँच मिनट दिये जायेंगे। उसके बाद न तो आपकी प्रश्न-पुस्तिका वापस ली जायेगी और न ही आपको अतिरिक्त समय दिया जायेगा।

4. अन्दर दिये गये निर्देशों को ध्यानपूर्वक पढ़ें।
5. उत्तर-पुस्तिका के अन्त में कच्चा काम (Rough Work) करने के लिए मूल्यांकन शीट से पहले एक पृष्ठ दिया हुआ है।
6. यदि आप उत्तर-पुस्तिका पर अपना नाम या ऐसा कोई भी निशान जिससे आपकी पहचान हो सके, किसी भी भाग पर दर्शाते या अंकित करते हैं तो परीक्षा के लिये अयोग्य घोषित कर दिये जायेंगे।
7. आपको परीक्षा समाप्त होने पर उत्तर-पुस्तिका निरीक्षक महोदय को लौटाना आवश्यक है और इसे परीक्षा समाप्ति के बाद अपने साथ परीक्षा भवन से बाहर न लेकर जायें।
8. केवल नीले / काले बाल प्वाइंट पेन का ही इस्तेमाल करें।
9. किसी भी प्रकार का संगणक (कैलकुलेटर) या लाग टेबल आदि का प्रयोग वर्जित है।

MANIPURI

মণিপুরী

PAPER – III

পেপৰ – III

NOTE: This paper is of two hundred (200) marks containing four (4) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given herewith.

য়েংগদবা : পেপৰ অসি নম্বৰ চনি (200) গীনি। সেক্সন মরি (4) থোকা খায়দোকই। কেন্দিদেৎশিংনা পীৱল্লিবা বারোলগী মতুংইয়া সেক্সনশিং অসিদা যাওরিবা বাহংশিং খুমগদবনি।

SECTION - I

তাংকক-I

Note : This section contains five (5) questions based on the following paragraph. Each question should be answered in about thirty (30) words and each carries five (5) marks.

(5x5=25 marks)

য়েংগদবা : সেক্সন অসি মখাদা পীরিবা পেরেগ্রাফ অসিদা যুমুম ওইবা বাহং মঙা (5) যাওই। বাহং খুদিংমক বাইে কুছা (30) ফাওবগী মনুংদা পাউখুম পীগদবনি অমসুং বাহং খুদিংমক মার্ক মঙা (5) গীনি।

(5x5=25 মার্ক)

শক্লমই রবীন্দ্রনাথ ঠাকুরনা মহাকী 'ভারত তীর্থ' শৈরেংদা কদায়দগী কনানা কৌদুনা অসুক যাস্বা ঈচেলশিংসিনা কমদৌনা সমুদ্রদা তিনিশ্রিবনো? অসিদা চঙখে আর্ষ, অনার্ষ, দ্রাবিড়, চীন, শক, হুন, পাঠান অমসুং মোগল। নোংচুপকী থোঙসু হাংলে। পূন্মক তিন্নরগনি, কদায়দসু চংত্ররোই। ভারতকী মহামানবকী ঈপাক অসিদা। মীওইবগী কাঙলুপ হৌরকপদা মপুং ওইনা মঙানি নেগ্রিতো, দ্রাবিড়, অষ্ট্রোলোইড, আর্ষ অমসুং মঙ্গোলোইড (কিরাট)। ধর্ম যাস্বা, লোন যাস্বা, কাঙলুপ যাস্বা, মীশিং যাস্বা ভারত জাতিনি। তশেংবদি মহাজাতি। মহামানবনি। পূন্মক অসিনা তিন্নত্রগা ওইরকই জাতি অমা, থরায় অমা, থম্মোই অমা। ভারতকী অপুনবা সংস্কৃতি অমসুং সভ্যতা। খেলবা কায়গী মনুংদা লৈরিবা অপুনবগী মশক।

মীওইবগী পুন্সিগুন্না জাতি অমগীসু লৈরি শক্লককয়া। মপানগী হকচাং, পুন্সি, পুন্সিং অমসুং মনুং হুনজিনবা আত্মা। ভারতকী অমতা ওইবা হায়বসিসু ফোঙদোল্লি মায়কৈ কয়াদা—ভূগোলগী মওংদা, সংস্কৃতিগী মশক্তা, ধর্মগী, রাজনীতিগী অমসুং আধ্যাত্মিককী মশকশিংদা। থিবা তাই—চীংদা-মান্দা, ঈপাক্তা-তুরেলদা,

শাজে-লোনচংশিংদা, আশাদা অমসুং নীংজবদা, থাম্মোইদা, রাখলদা সাহিত্যদা, পুয়াদা, দর্শনদা, মেলাদা, য়েকপা-শাবদা অমসুং ধর্মদা, তীথশিংদা, লৈঙাকলোনদা, জাতিগী ফীরাল অমসুং জাতীয় সঙ্গীততা। পুন্মক অসিনা ফোঙদোক্লি ভারতকী আত্মা, লাইগী শক্তি ইমা ভারত। মপানগী উরিবা লমদম অসিনা ইমাগী হকচাংনি। উরিবা তারিবা পুন্মক অসি ইমা মঙোন্দগী থোরকপনি। ভারতমচাশিংনা মনি ঋষিশিংদগী হৌরদুনা হৌজিক ফাওবদা—খুরুমজরি অসিগুম্বা ইমাবু। ‘বন্দে মাতরম’। ইমাগীদমকতা বলিদান তৌথি পুল্লিগী মচা লাক্ষ কয়ানা। পুন্মক অসি খঙলকপদগী হায়থি জরাহরলাল নেহরুনা ভারততি কল্পনা অমনি, ভাবনি, মঙনি অমসুং শকউদবা মূর্তিনি। অদুগা অমুকসু লেঙদ্রবা মাঙদা লেপ্লিবা শকফন্নি।

1. রবীন্দ্রনাথ ঠাকুরনা ভারতপুতীর্থ হায়না করন্না শীংথাবগে?

SECTION - II / তাংকক-II

Note : This section contains fifteen (15) questions each to be answered in about thirty (30) words. Each question carries five (5) marks. (5x15=75 marks)

য়েংগদবা : তাংকক অসিদা রাহং তরামঙা (15) য়াওই। রাহং খুদিংমক রাইই কুস্থ্বা (30) মুক্তা খুমগদবনি।
রাহং খুদিংমক মাৰ্ক মঙা (5) গীনি। (5x15=75 মাৰ্ক)

6. অরিবা মণিপুরী সাহিত্যদা অকন-অখৌগী মরমদা শৈথারস্বা লাইরিক অমগী মরমদা নৈনৌ।

7. ময়ায়চনবা মতমগী মণিপুরী সাহিত্যগী তোপ তোপ্লা মশকশিংদু পীদুনা তাকউ।

8. জি, সি, তোংব্রাগী পোলিতিকেল প্লে অমা খনগৎলগা মদুগী মরু ওইবা থীমদু তাকউ।

9. কাংশান্নবদা কাংখোস্বসি কনানা কমদৌনা করস্বা মতমদা তৌগদগে হায়বদুগী মরমদা ইয়ু।

12. ‘শরৎচন্দ্র চট্টোপাধ্যায়গী উপন্যাসতা রেঙ্গুনগী পুঙ্গিগী শৰুক চাউনা লৈ।’— রাফম অসি মহাকী উপন্যাস অনীদা খুদম পীদুনা উৎলু।

13. মণিপুরী সংস্কৃতিগী মশক তাকপা পাউখোঙ মঙাখকী খুদম পীদুনা নৈবগা লোয়ননা পাউখোঙ হায়বসি করিনো?

14. মণিপুরীদা হন্দোকপা শৈরেং লাইরিক অনীখকী মরমদা শন্না ইয়ু।

15. জোন দ্রাইদেন না দ্রামাগী মরমদা থল্লস্বা মিৎয়েং অদুগী মরমদা নৈনৌ।

16. মৈতৈলোনগী সফিক্স শিং না করি মরমদগী নোমিনেল অমদি ভাবেল হায়না খায়দোকইবগী মতীক চাবা খুদম পীদুনা নৈনৌ।

17. মণিপুৰী সাহিত্যগী ইতিহাস অসি তাক্কক অহুম থোৱা খায়দোকলিবসিগী মরমশিংদু পীদুনা নৈনৌ।

18. সাহিত্যদা বাত্ৰেগক্তি না লৌরিবা মৰু তইবা থৌদাংদুগী মৰমদা খুদম পীদুনা তাকউ।

19. মণিপুরদা লৌরিবা সাহিত্য, কলা অমসুং সংস্কৃতিগী সংস্থানশিংনা চাং নাইনা ফোঙলিবা চেফোঙ অহমখক খংগৎলগা মখোয়না মণিপুরী সাহিত্যবু চাউখৎনবা করি তৌরিবগে হায়বদু খুদম পীদুনা তাকউ।

20. 'কেণ্ডি টেল' গী খুদম অমা মণিপুৰী ফোকটেলদগী পীৰগা মদুনা মতৌকৰন্না মখল অসিগী ৰাৰী ওইৰিবনো হায়বদু তাকউ।

SECTION - III

তাংকক – III

Note : This section contains five (5) questions of twelve (12) marks each. Each question is to be answered in about 200 words.

(12x5=60 marks)

য়েংগদবা : সেক্সন অসিদা ৰাহং মঙা (5) যাওই। ৰাহং খুদিংমক মাৰ্ক তৰানিথোই (12) গীনি অমসুং ৰাহৈ চনি (200) মুক্তা খুমগদবনি।

(12x5=60 মাৰ্ক)

21. অঙনবা মতমগী মণিপুৰগী ৰায়েল পথাপকী মৰমদা ৰাৰেং অমা শুগায়না ইৰকউ।
22. হিমজ ইৰাবত নুপীগী পুলিগী অশেংবা ফিৎম ইহান হান্না উখিবা কবি অমনি হায়বসি মহাকী শৈৱৈংশিংদা উংলি হায়বসি মতীক চাবা খুদম পীদুনা নৈনৌ।
23. য়ুবোপিয়ান লোনশিংদগী মণিপুৰীদা হন্দোকপা তোঙান তোঙানবা সাহিত্যগী লাইৰিকশিংগী খোঙচৎকী মৰমদা নৈনৌ।
24. মণিপুৰী ফোনোলোজিগী মচাকশিং অদুগী মৰমদা খুদমগা লোয়ননা নৈন ৰাৰেং অমা ইয়ু।
25. বেলদকী মখল অমা ওইৰিবা মণিপুৰী ফ্লেৱা অমসুং ফৌনা বেলদকী তোপ তোপ্পা মশকশিং অদু উৎতুনা নৈন ৰাৰেং অমা ইৰকউ।

SECTION - IV

তাংকক—IV

Note : This section consists of one essay type question of forty (40) marks to be answered in about one thousand (1000) words on any of the following topics. This question carries 40 marks.

(40x1=40 marks)

য়েংগদবা : সেক্সন অসিদা মাৰ্ক নিফু (40) পীবা রচনা মওংগী রাহং অমা (1) যাওই। অমসুং মখাদা পীরিবা হীৰমশিং অসিদগী অমখক খপ্পগা লিশিং (1000) মুক্কী মনুংদা খুমগদবনি।

(40x1=40 মাৰ্ক)

26. মরিফুতরা মতুংগী শৈরেংশিংদা হৌজিক্কী মণিপুৰী সমাজগী রিয়েলিটি কয়া য়ান্না উৎপগে হায়বদু নৈনদুনা তাকউ।

নত্ৰগা

লাই-হরওবা কদায়বু কৌবগে? মখল কয়ানো? মখোয়শিংগী খেল্লবশিং তাকউ। লাই হরাওবনা কদায় ফাওবা মণিপুৰী সংস্কৃতিগী মশক তাকপগে হায়বদু মতীক চাবা খুদম পীদুনা নৈনৌ।

নত্ৰগা

রামায়ণগী কাণ্ড কয়া মণিপুৰীদা কনানা হন্দোকখিবগে? মণিপুৰীদা হন্দোক্লুবা রামায়ণগী কাণ্ডশিংদা লমদম অসিগী ওইবা তোপ তোপ্পা মশকশিং করি করিনো? মসিবু মণিপুৰীদা হন্দোক্লুস্বা অসিনা মণিপুৰী সাহিত্যগী পুঁকৈ হেনগৎহনবদা কয়া য়ান্না মতেং পাংবগে হায়বদু খুদম পীদুনা নৈনৌ।

FOR OFFICE USE ONLY							
Marks Obtained							
Question Number	Marks Obtained	Question Number	Marks Obtained	Question Number	Marks Obtained	Question Number	Marks Obtained
1		26		51		76	
2		27		52		77	
3		28		53		78	
4		29		54		79	
5		30		55		80	
6		31		56		81	
7		32		57		82	
8		33		58		83	
9		34		59		84	
10		35		60		85	
11		36		61		86	
12		37		62		87	
13		38		63		88	
14		39		64		89	
15		40		65		90	
16		41		66		91	
17		42		67		92	
18		43		68		93	
19		44		69		94	
20		45		70		95	
21		46		71		96	
22		47		72		97	
23		48		73		98	
24		49		74		99	
25		50		75		100	

Total Marks Obtained (in words)

(in figures)

Signature & Name of the Coordinator

(Evaluation) Date